
ADVIES VAN DE HOGE GEZONDHEIDSRAAD BETREFFENDE
Het Ontwerp van Koninklijk Besluit houdende de normering van zendmasten voor
elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz

Tijdens de vergadering van 10.10.2000 waarvan het verslag schriftelijk werd goedgekeurd op 11.10.2000 heeft de Hoge Gezondheidsraad (afdeling III/4) het volgende advies uitgebracht betreffende het ontwerp van Koninklijk Besluit houdende de normering van zendmasten voor elektromagnetische golven tussen 10 MHz en 10 GHz:

1. De tekst (en verslag aan de Koning) spitst zich duidelijk toe op vast opgestelde GSM antennes alhoewel het de bedoeling zou moeten zijn ook andere technologieën in het brede vermelde frequentiegebied in het KB te betrekken. Daarom is een meer algemene formulering aangewezen, eventueel met specifieke aanwijzingen naar vast opgestelde GSM-antennes (bv. aan de hand van ondertitels) waar dit opportuun is.
2. De Raad stelt vast dat er nog steeds geen bevoegde administratie bestaat voor niet-ioniserende straling o.m. voor de specificatie van modaliteiten zoals in artikel 2 van het ontwerp is aangegeven; m.a.w. voor alle formuleringen, vergunningen, metingen en toezicht. De absolute noodzaak van een dergelijke administratie was reeds een aanbeveling van de Hoge Gezondheidsraad (cfr. Advies van 24.09.1999, bijgewerkt op 22.03.2000 - De GSM, veilig mobiel telefoneren? pg. 37, laatste alinea).
3. Er bestaat een groot verschil tussen het ontwerp van KB en het verslag aan de koning. Beide teksten zouden beter op mekaar afgestemd moeten worden.
4. De Raad is van oordeel dat het niet zinvol is verschillende normen voor te stellen voor verschillende deelpopulaties van de bevolking. Het is meer opportuun en verhelderend één enkel cijfer voorop te stellen dat garanties biedt aan iedereen. Die enige norm moet rekening houden met de hypothetisch meest gevoelige of zwakke leden van de bevolking.
5. De Raad neemt akte van de diverse initiatieven die overal in de wereld worden genomen zowel naar wetenschappelijk onderzoek toe als naar normering. De ICNIRP richtlijn wordt wat dit betreft geapprecieerd en als referentie aanvaard. Gelet op het feit dat het KB specifiek met gezondheid te maken heeft en gelet op de bestaande onzekerheden zowel m.b.t. mogelijke a-thermische (of niet thermische) effecten, als m.b.t. medische implantaten die de ICNIRP norm buiten beschouwing laat, meent de Raad evenwel dat het opportuun is in het kader van het voorzorgsprincipe, een grotere veiligheidsmarge aan te nemen dan deze die door de ICNIRP richtlijn wordt gehanteerd. De Raad adviseert daarom ten minste een factor 100 in vermogensdichtheid t.o.v. de ICNIRP richtlijn aan te nemen en stelt zelf, rekening houdend met de *huidige* wetenschappelijke kennis en technologie, een faktor 200 voor (wat voor 900 MHz met een norm van $0,024 \text{ W/m}^2$ of 3 V/m overeenkomt, nl. $\text{ICNIRP} = 4,7 \text{ W/m}^2$ of 42 V/m en $\text{HGR} = 0,024 \text{ W/m}^2$ of 3 V/m). Dit voorstel is gebaseerd op de volgende argumentatie:
 - a. De uitvoering van het voorzorgsprincipe
 - b. Boven $0,024 \text{ W/m}^2$ of 3 V/m worden in de wetenschappelijke literatuur biologische effecten beschreven (weliswaar niet steeds bevestigd of naar menselijke gezondheid gerelateerd).
 - c. 3 V/m is een Europese norm voor elektromagnetische compatibiliteit en geeft derhalve bijkomende bescherming aan personen met medische implantaten.
 - d. 3 V/m geeft technische voordelen m.b.t. metingen en controle.
 - e. Metingen die werden uitgevoerd door leden van de Raad zowel als door het BIPT en ISSeP tonen dat deze norm geen economisch probleem geeft, tenminste wat de huidige antennes van mobiele telefonie betreft. Alle metingen die tot dusver werden verricht geven immers resultaten die beneden $0,024 \text{ W/m}^2$ of 3 V/m liggen. Het is echter niet zeker of alle bestaande of toekomstige technologieën (vb. ASTRID, UMTS) aan deze norm (zullen) voldoen.
 - f. Een dergelijke norm vangt onzekerheden op voor blootstelling van mogelijk genetisch gevoelige en zwakke individuen (o.a. kinderen en foetussen)
6. De Raad stelt een aantal tekortkomingen vast in de formulering van het ontwerp:
 - de nederlandstalige en franstalige teksten komen niet op alle punten overeen.
 - er wordt in de nederlandstalige versie soms over "masten" gesproken daar waar het om "vast opgestelde antennes" zou moeten gaan.

- artikel 1 is weinig zeggend en geeft geen rechtszekerheid; vb. "maximaal beperkt" kan verschillend geïnterpreteerd worden. Ook het gedeelte onder de tabel heeft weinig betekenis en is niet echt te begrijpen.
 - In het verslag aan de Koning wordt enerzijds gezegd dat de ICNIRP richtlijn wordt gevolgd, anderzijds dat de maximale vermogensdichtheden gebaseerd zijn op een gemiddelde over 15 minuten. In de ICNIRP richtlijn wordt echter een gemiddelde over 6 minuten gehanteerd (15 min heeft te maken met het Specifieke AbsorptieTempo = SAR in het engels).
7. Er zou gespecificeerd moeten worden dat onderhavig ontwerp van KB geldt voor de algemene bevolking en *niet* voor de beroepsbevolking. Daarenboven dienen zones waar de aanbevolen norm kan overschreden worden ontoegankelijk gemaakt te worden voor het publiek, terwijl voor de beroepsbevolking de normale reglementering van kracht is.
 8. De Raad betreurt dat België niet deelneemt aan internationale onderzoeksprojecten zoals deze van de Wereldgezondheidsorganisatie . De Raad herinnert hierbij aan haar aanbeveling dat er een dringende behoefte is aan onafhankelijk wetenschappelijk onderzoek , dus waarin de financiering door de overheid verzekerd wordt, vervat in voormeld advies van 24.09.1999, bijgewerkt op 22.03.2000 , pg. 37 voorlaatste

alinea.

http://www.health.fgov.be/CSH_HGR/Nederlands/lijstvanadvies_en_brochures.htm
<http://www.webguide.be/http://www.webguide.be/>